
Bezbednosno-obaveštajni sistem Srbije se kroji po diktatu Aleksandra Vučića

Datum

jul. '12.
23.

Izvršni direktor BCBP Predrag Petrović kritikuje novi oblik koncentracije moći u bezbednosnim službama u rukama pojedinca.

Izvršni direktor BCBP Predrag Petrović

Novoformirana vladajuća koalicija podnela je predlog zakona kojim se omogućava da predsednik SNS Aleksandar Vučić istovremeno vrši funkcije ministra odbrane i koordinatora svih službi bezbednosti, čime se ponovo omogućava gomilanje moći u rukama pojedinca, ali na novi način.

Naime, predlog zakona o izmeni Zakona o osnovama uređenja službi bezbednosti Republike Srbije, koji je 23. jula 2012. godine Narodnoj skupštini Srbije podnela novoformirana većina predviđa razdvajnje funkcije šefa kabineta predsednika republike i sekretara Saveta za nacionalnu bezbednost. Ovo je svakako dobro rešenje, jer se sprečava dosadašnje vanustavno gomilanje moći u rukama predsednika Republike. Međutim, problem je što su ove promene preduzete da bi se ispunilo htenje funkcionera SNS za istovremeno obavljanje funkcije ministra odbrane i koordinacije svih službi bezbednosti (BIA, VBA i VOA), čime se zapravo omogućava gomilanje moći na novi način i u drugim rukama.

Da se ne radi o istinskoj želji za sistemskim poboljšanjem bezbednosno-obaveštajnog sistema Srbije ukazuje i to što ovaj predlog zakona ne predviđa druge važne promene na kojima stručna javnost insistira već nekoliko

godina. Tako ovim Predlogom zakona nije predviđeno da ministar spoljnih poslova bude član Saveta (po čemu je Srbija jedinstveni slučaj), niti je Savet obavezan da izveštava parlament o svom radu. Stoga zvuči veoma neubedljivo obrazloženje predlagača ovog zakona da će se predviđenim izmenama proširiti prostor demokratske civilne kontrole.

Takođe, postavlja se pitanje i delotvornosti ovog rešenja, odnosno da li jedna osoba može valjano u isto vreme da obavlja funkcije ministra odbrane i koordinatora rada službi bezbednosti. Upitno je i to da li Vučić ima dovoljna iskustva i kvalifikacija za poziciju koordinatora službi bezbednosti, jer ona podrazumeva operativno usklađivanje rada službi bezbednosti.

U susednoj Hrvatskoj, koja ima slično autoritarno nasleđe i sličan politički sistem (polupredsednički) kao i Srbija, sistem nacionalne bezbednosti je zajednička odgovornost vlade i predsednika, koji zajednički potpisuju sve odluke Saveta. Samo operativno usklađivanje rada službi bezbednosti zajednički obavljaju član vlade zadužen za nacionalnu bezbednosti i savetnik Predsednika Republike za nacionalnu bezbednost. Time se zapravo uspostavlja balans moći između ove dve pozicije, ali i obezbeđuje stručnost u obavljanju ovih poslova. Hrvatska je temelje svog bezbednosno-obaveštajnog sistema postavila 2006. godine, ostavljajući po strani dnevno političke razmirice iz prethodnog perioda. Srbija, pak, još uvek kroji i menja bezbednosno-obaveštajni sistem po diktatu trenutno-političkih želja.